

ŽEMAITIŠKO RAŠTO METŲ MINĖJIMO PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖJE PROGRAMA

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Igyvendinimo data	Atsakinga institucija	Reikalingos lėšos	Finansavimo šaltiniai	Aprašymas
1.	Žemaičių kalbos ir rašybos mokymai	2024 m. vasaris–balandis	Savivaldybės administracija	600 Eur	Savivaldybės biudžetas	Bus surengti žemaičių kalbos ir rašybos mokymai lietuvių kalbos ir literatūros, etnokultūros, pradinių klasių, ikimokyklinio ugdymo mokytojams ir visuomenei. Mokymų dalyviai sužinos apie žemaičių rašto ištakas ir tradicijas, išmoks pagrindinių rašybos ypatumų.
2.	Žemaitiško rašto metų minėjimo logotipo sukūrimas	2024 m. vasaris	Savivaldybės administracija			Bus sukurtas Žemaitiško rašto metų minėjimo logotipas, kuris kaip šiuos metus reprezentuojantis ženklas bus naudojamas rašant elektroninius laiškus, ant kai kurių dokumentų ir pan.
3.	Žemaitiško rašto metų paminėjimui skirta skiltis Savivaldybės interneto svetainėje	2024 m. vasaris	Savivaldybės administracija			Į šią svetainės skiltį bus dedama informacija, susijusi su Žemaitiško rašto metų paminėjimu: su tuo susiję Savivaldybės tarybos sprendimai, metų minėjimo programa, žemaitiškų raidžių rašymo instrukcija, informacija apie renginius ir t. t.
4.	Žemaičių kalbos ir rašto aktualizavimas, populiarinimas	2024 m. vasaris-gruodis	Savivaldybės administracija	750 Eur	Savivaldybės biudžeto lėšos	Penkiose autobusų stotelėse, ant laukimo paviljono sienelių, bus įrengti standai su žemaitiškai užrašyta miesto istorija, žemaitiškais posakiais, patarlėmis ir t. t.

5.	Rašančiųjų žemaičių kalba konsultavimas, skatinimas, pagerbimas	2024 m. vasaris-gruodis	Savivaldybės administracija	200 Eur	Savivaldybės biudžeto lėšos	Atkreipti dėmesį į įstaigas, įmones, organizacijas, kurios savo renginių afišas, anonsus, anotacijas, programas rengs žemaičių kalba, įmonėms suteiks žemaitiškus pavadinimus, įrengs žemaitiškas rodykles ir pan.
6.	Virginijaus Narkaus žemaitiško poezijos kūrinio „Luopšėnė“ leidyba, parodos organizavimas	2024 m. gegužė–lapkritis	Savivaldybės administracija	500 Eur	Savivaldybės biudžeto lėšos	Plungės rajono savivaldybės administracija organizuos Žemaitiško rašto metus reprezentuosiančio plungiškio Virginijaus Narkaus žemaitiškai parašyto kūrinio „Luopšėnė“ leidybą. Kadangi kūrinys iliustruotas ir yra tokio formato, kad jį galima eksponuoti, Savivaldybės administracijos pastate, o vėliau kitose erdvėse bus surengtos jo parodos.
7.	Rajoninis dailiraščio, rašant žemaitišką tekstą, konkursas	2024 m. gruodis	Savivaldybės administracija, Plungės „Saulės“ gimnazija	200 Eur	Savivaldybės biudžeto, įstaigos lėšos	Tai bus baigiamasis Žemaitiško rašto metų paminėjimo Plungės rajono savivaldybėje renginys, įtrauksiantis visų ugdymo įstaigų moksleivius, suaugusiuosius. Konkurso dalyvius vertins komisija, nugalėtojai bus apdovanoti.
8.	Konkursas-žaidimas „Žemaitiškų žodžių medžioklė“	2024 m. gegužė–rugpjūtis	Savivaldybės administracija, Plungės turizmo informacijos centras	200 Eur	Savivaldybės biudžeto, įstaigos lėšos	Bus skelbiamas konkursas: ir vietos gyventojai, ir turistai bus kviečiami Plungės rajono savivaldybės teritorijoje ieškoti užrašytų žemaitiškų žodžių, juos fotografuoti ir siųsti žaidimo organizatoriams. „Sumedžiojusieji“ daugiausiai žodžių bus apdovanoti.
9.	Žemaitiški posakiai ant gatvės grindinio	2024 m. gegužė–rugpjūtis	Savivaldybės administracija, jaunimo organizacijos	300 Eur	Savivaldybės biudžeto lėšos	Pasidarius trafaretus, dažais ant šaligatvių išpurkšti įvairius žemaitiškus posakius, patarles ir pan. Senamiesčio a., Vytauto g., Telšių g., Babrungo slėnyje ir pan.
10.	Žemaičių kalbos ir rašybos mokymai	2024 m. vasaris–balandis	Plungės viešoji biblioteka	200 Eur	Savivaldybės biudžeto, įstaigos lėšos	Plungės viešojoje bibliotekoje bus surengti žemaičių kalbos ir rašybos mokymai mokytojams, moksleiviams, visuomenei.

11.	2024 m. kalendoriukų-knygų skirtukų leidyba	2024 m. sausis	Plungės turizmo informacijos centras		Įstaigos lėšos	Plungės TIC išleis du skirtingus kalendoriukus-skirtukus. Vienas – apie Plungę (žemaitiškai), kitas – su žemaitiškais žodžiais, būtent Žemaitiško rašto metams paminėti. Kalendoriukai-skirtukai bus dalijami turizmo parodų ir mugių lankytojams, ekskursijų dalyviams, TIC lankytojams, taip skleidžiant ne tik žemaitišką žodį, bet ir žinią apie Žemaitiško rašto metus.
12.	Renginys „Rokoukėmies, skaitėkem ėr rašėkem žemaitėškā“ Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centre	2024 m. vasaris	Plungės TAU fakultetas „Pasaulis ir žmogus“		Įstaigos lėšos	Į renginį, skirtą žemaičių kalbai ir raštui puoselėti, bus kviečiami visi fakulteto lankytojai, lektorė – Genoveita Gricienė, Sedos TAU rektorė, žemaitiškumo puoselėtoja, žemaitiško rašto žinovė.
13.	Kuliuose gyvenusio ir čia palaidoto kunigo, švietėjo, pedagogo, žemaitiškai parašyto katekizmo autoriaus Kazimiero Skrodzčio 150-ųjų mirimo metinių paminėjimas	2024 m. gegužė	Kulių kultūros centras		Lėšų bus ieškoma teikiant projektą	Kulių kultūros centras surengs konferenciją, kurioje bus prisimintas kuliškius skaityti ir rašyti mokęs K. Skrodzkis, jo išleistas žemaitiškas katekizmas, gvildinama senųjų katekizmų tema, Kulių kapinėse atidengtas atnaujintas K. Skrodzčio kapas ir antkapinė lentelė. Taip pat, jei pavyks, šalia Kulių gimnazijos esantis skersgatvis bus pavadintas Kazimiero Skrodzčio vardu.
14.	Muzikinė programa „Juomarks“	2024 m. vasaris	Plungės rajono savivaldybės kultūros centras		Įstaigos lėšos	Nauja autorinė žemaitiško folkloro meninė programa, kurią atlieka Plungės kultūros centro folkloro ansamblis „Gondinga“. Programa parašyta ir atliekama išskirtinai žemaičių kalba ir pristato visuomenei žemaitiškų jomarkų tradicijas.
15.	Ilgalaikis projektas „Žemaitiškų atvirukų kūrybinės dirbtuvės“	2024 m. kovas–spalis	Alsėdžių Stanislovo Narutavičiaus gimnazija		Įstaigos lėšos	Gimnazija jau turi patirties leidžiant žemaitiškus atvirukus, sukurtus mokinių su žemaitiškais tekstais. Vyks kūrybinės dirbtuvės, bus įkurta MMB (mokinių mokomoji bendrovė), kurioje jie mokysis verslumo įgūdžių nuo produkto sukūrimo iki jo pardavimo.

16.	Edukacinė-pažintinė programa „Alsiediu Respublika“	2024 m. sausis–gruodis	Edukacinio projekto „Prezidentų žemė. Narutavičių istorija“ kūrybinė grupė		Finansavimo šaltinių bus ieškoma	Per Alsėdžius einantys piligrimai ar atvykstantys turistai galės dalyvauti Alsėdžių pažinimo centre vykšančioje edukacinėje programoje, kurioje jie išmoks rašyti žemaitiškus linkėjimus. Iš gražiausių užsiėmimų ir parašytų linkėjimų bus parengtas 2025 metų kalendorių, kuris būtų tarsi istorinis-reprezentacinis Žemaitiško raštų metų palikimas.
17.	Žemaitiškų eilėraščių konkursas	2024 m. balandis	Plungės r. Liepijų mokykla	200 Eur	Savivaldybės biudžeto, įstaigos lėšos	Liepijų mokykla organizuos rajoninį konkursą ir kvies mokinius kurti žemaitiškus eilėraščius. Bus renkami geriausi – labiausiai atspindintys žemaičių kalbą, taisyklingiausiai parašyti ir pan.
18.	Renginių ciklas „Muoktėis žaidont ī žīmē linksmiau!“	2024 m. gegužė	Žemaičių Kalvarijos kultūros centras, Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazija		Projektinės ir kitos lėšos	Žemaičių Kalvarijos kultūros centras kartu su Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazija suorganizuos renginių ciklą, kurio metu žaidžiant bus mokomasi žemaičių kalbos ir rašto.
19.	Nauja edukacinė programa „Žemaitiško rašto grožis“ Žemaitės memorialiniame muziejuje	2024 m. vasaris–gruodis	Žemaičių dailės muziejus		Įstaigos lėšos	Žemaitės memorialinio muziejaus lankytojai, ypač moksleiviai, bus kviečiami dalyvauti edukacijoje, kurios metu mokysis žemaitiškai rašyti. Tokios edukacijos iki šiol nebuvo, ji bus skirta būtent Žemaitiško rašto metams paminėti.
20.	Paroda, kurioje bus eksponuojami Plungės krizių centro gyventojų sukurti žemaičio sodybos pastatai	2024 m. sausis	Plungės krizių centras		Įstaigos lėšos	Plungės krizių centras Plungės vaikų bibliotekoje surengs centro gyventojų sukurtų žemaičio sodybos pastatų parodą, kurioje bus galima ne tik pamatyti, kaip tie pastatai atrodė, bet ir perskaityti, kaip jie vadinosi – prie kiekvieno pastato bus žemaitiškas jo pavadinimas ar aprašymas.

21.	Rajoninis protmūšis vyresniųjų klasių mokiniams „Vo kōn tas znuočėj?“	2024 m. kovas	Plungės technologijų ir verslo mokykla		Įstaigos lėšos	Renginyje dalyvausiančios mokinių komandos paruoš žemaitišką prisistatymą. Klausimai bus pateikti žemaitiškai (ir raštu, ir žodžiu), reikės mokėti apibūdinti žemaitiškų žodžių reikšmes, įvardinti pagrindinius žemaičių tarmės skirtumus ir t. t.
22.	Žemaitiškai užrašytos stilizuotos informacinės lentelės prie lankytinų objektų, žemaitiški kaimų, miestelių, gatvių pavadinimai	2024 m. vasaris-gruodis	Gyventojų iniciatyvos		Privačios lėšos	Populiarinant žemaičių kalbą ir raštą, raginti gyventojus, kad šalia valstybine kalba užrašytų pavadinimų atsirastų ir lentelės su žemaitiškais užrašais. Tai galėtų inicijuoti kaimų bendruomenės, gatvių gyventojai ir pan.
23.	Žemaičių kalba rašyti straipsniai kas mėnesį leidžiamame laikraštyje „Žemaičių saulutė“	2024 m. vasaris-gruodis	Draugija „Žemaičių saulutė“			Laikraštį „Žemaičių saulutė“ leidžianti to paties pavadinimo draugija įsipareigoja kiekvieną mėnesį 4 laikraščio puslapius (1 spaudos lanką) leisti žemaičių kalba. Birželį, vykstant Pasaulinei žemaičių dailės parodai, žemaičių kalba planuojama išleisti visą „Žemaičių saulutės“ numerį.
	Viso:			3150,00 Eur		

Pirminiais duomenimis, šiai programai įgyvendinti reikės 3 150,00 Eur Savivaldybės biudžeto lėšų.

Į Žemaitiško rašto metų paminėjimą savo mažesnės apimties renginiais ir įvairiomis iniciatyvomis įsitrauks daugelis Plungės rajono savivaldybės ikimokyklinio, bendrojo ugdymo įstaigų, Plungės TVM, Plungės TAU, kultūros, socialinės įstaigos ir kt.